

N:o 52.

Ank. till Riksd. kansli den 27 juli 1887, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående beräkningen af statsverkets inkomster.
(I. A.)

Sedan samtliga de inom riksdagen väckta förslag, hvilka kunnat hafva inflytande på beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster, blifvit af Riksdagen afgjorda, har statsutskottet till behandling förehaft Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof i hvad densamma rör inkomstberäkningen; och får utskottet, jemlikt 53 § regeringsformen och 39 § riksdagsordningen, för Riksdagen härmed uppgifva och föreslå de belopp, hvartill de ordinarie inkomsterna under nästkommande statsregleringsperiod för närvarande anses kunna upptagas.

Med hänvisande till den utredning beträffande beräkningen af hvarje särskild inkomstitel, som i det den kongl. propositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 25 april innevarande år finnes meddelad, får utskottet här nedan omförmåla de inkomstitlar, öfver hvilka särskildt yttrande ansetts böra afgifvas.

Grundskatt. Då de vid innevarande riksdag framställda förslag om ytterligare nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter, öfver hvilka förslag utskottet afgifvit särskildt utlåtande, genom kamrarnes skiljaktiga beslut förfallit, torde denna inkomstitel böra uppföras till det af Kongl. Maj:t föreslagna belopp.

Kyrkotionde. Ett inom riksdagen väckt förslag om afskrifning af kyrkotionde i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän är af Riksdagen afslaget; hvadan anledning icke finnes till ändring i det af Kongl. Maj:t för berörda inkomstitel beräknade belopp.

Bergverkstionden, i 1887 års riksstat upptagen till 12,000 kronor, har, enligt hvad statskontoret i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 7 december 1886 angående statsverkets tillstånd och behof meddelat, under åren 1883—1885 i medeltal uppgått till 15,585 kronor, deraf för tionden från Sala silfververk belöpt 14,980 kronor. Sedan Riksdagen bifallit Kongl. Maj:ts proposition om upplösning af det bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag, kommer efter 1888 års ingång tionde från Sala silfververk icke längre att utgöras. Vid sådant förhållande synes det icke vara skäl att i riksstaten under särskild titel vidare upptaga det obetydliga, till endast omkring 600 kronor uppgående belopp, som i tionde erlägges af andra bergverk; utan torde, på sätt Kongl. Maj:t, under förutsättning att omförmälda proposition vunne Riksdagens godkännande, föreslagit, inkomstiteln »Bergverkstionde» böra ur riksstaten uteslutas, och det skattebelopp af denna art, som efter Sala silfververks befriande från tiondes utgörande fortfarande kommer att utgå, upptagas och redovisas under titeln »Extra uppörd».

Jernvägstrafikmedel. Med afseende å en förestående omarbetning af frakttarifferna för statens jernvägar och i sammanhang dermed möjligen skeende nedsättning i fraktsatserna för vissa artiklar ansåg nästlidet års Riksdag, att jernvägstrafikmedlen, hvilka under de två föregående riksdagarne upptagits till 7,000,000 kronor, icke borde för år 1887 beräknas till högre belopp än 6,000,000 kronor.

Denna inkomstitel har enligt räkenskaperna uppgått till

7,300,000 kronor	för år	1883,
7,000,000	»	»
7,000,000	»	»
5,700,000	»	»

eller i medeltal under dessa fyra år till 6,750,000 kronor, allt netto-behållning å jernvägstrafiken.

Enligt utskottet meddelade uppgifter hafva de influtna trafikinkomsterna (utan afdrag af driftkostnaden) under januari—maj månader innevarande år utgjort 7,567,438 kronor 85 öre och under samma tid nästlidet år 8,012,713 kronor 56 öre, utvisande alltså en minskning af 445,274 kronor 71 öre.

Fördelad på de olika månaderna, belöper sig af denna minskning			
på januari månad	kronor	136,569:	05,
» februari »	»	65,430:	01,
» mars »	»	67,295:	74,
» april »	»	155,588:	77,
» maj »	»	20,391:	14.
Summa kronor		445,274:	71.

Sedan genom jernvägstrafikstyrelsens cirkulär den 23 december 1886 en fraktnedsättning vidtagits att gälla under innevarande år, hafva, såsom ofvan nämnts, trafikinkomsterna under årets fem första månader minskats. Denna minskning, som ungefär motsvarar den af nästlidet års Riksdag beslutade nedsättningen med en million kronor i jernvägs- trafikmedlen, synes emellertid icke böra föranleda en ytterligare sänkning vid beräkningen af inkomsterna från jernvägstrafiken, ty, oafsedt att denna minskning, såsom nämnts, redan blifvit beräknad vid förevarande inkomstittels upptagande till 6,000,000 kronor, torde det ligga i sakens natur, att en nedsättning i frakttaxan i början bör föranleda en minskning i trafikinkomsterna och först, sedan dess verkningar hunnit visa sig i en ökad trafik, möjligen kan utöfva ett fördelaktigt inflytande på inkomsterna. Härtill kommer att, enligt hvad herr statsrådet och chefen för civildepartementet inom Andra Kammaren den 25 sistlidne maj meddelat i anledning af ett till honom i hithörande ämnen från en bland kammarens ledamöter ställt spörsmål, fraktnedsättningen skett endast för år 1887 samt att, om erfarenheten komme att gifva vid handen, att det finansiella resultatet af denna nedsättning blefve alltför oförmånligt, Kongl. Maj:t icke lärer underlåta att taga denna fråga i allvarligt öfvervägande och meddela trafikstyrelsen föreskrifter om vidtagande af de ändringar, som befundes nödiga och nyttiga.

Med afseende härå och då antagas kan, att, derest den nu vidtagna fraktnedsättningen skulle under innevarande år visa sig menligt inverka på den afkastningsförmåga, statsjernvägarne skäligen böra ega, åtgärder till förekommande häraf varda i tid vidtagna, vare sig genom nedbringande af utgifterna för jernvägsdriften eller genom sådana ändringar i statens jernvägstaxa, som erfarenheten vid tillämpning af de nu gällande afgifterna kan visa vara lämpliga och behöfliga, eller genom mått och steg i båda dessa hänseenden, har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka ett frångående från den af Kongl. Maj:t gjorda beräkningen af ifrågavarande inkomstittel.

Skogsmedel. I samband med förslag om lönerreglering för skogsstaten har Kongl. Maj:t ifrågasatt, dels att de afgifter för virkesutstyning å vissa skogar i Kopparbergs och de norrländska länen, hvilka jägmästarne för närvarande ega uppbära af enskilde, skulle i stället erläggas till statsverket och ingå bland skogsmedlen, dels ock att godtgörelse efter vissa grunder skulle komma statsverket till godo och redovisas bland skogsmedlen för de till skogsskötseln hörande förrättningar, som af skogsstaten utföras å de ecklesiastika skogarne och å häradsallmänningar, hvilka stå under skogsstatens omedelbara vård. Under förutsättning af berörda förändrade åtgärders vidtagande, har Kongl. Maj:t hemställt, att den tillökning i skogsmedel, som häraf kunde förväntas och som blifvit beräknad till lägst 68,000 kronor, måtte sammanslås med det belopp, hvartill skogsmedlen i innevarande års stat upptagits, eller 1,600,000 kronor, hvarigenom dessa medel skulle komma att i riksstaten för år 1888 utföras med 1,668,000 kronor.

Då emellertid Kongl. Maj:ts omförmälda förslag beträffande skogsstatens lönerreglering icke vunnit Riksdagens bifall, och följaktligen förenämnda afgifter och godtgörelse icke kunna antagas komma att till statsverket inflyta, läser inkomstiteln skogsmedel böra bibehållas vid det i nu gällande riksstat upptagna belopp, 1,600,000 kronor.

Med afseende å hvad sålunda förekommit, får utskottet, som i öfrigt icke haft något att erinra emot den af Kongl. Maj:t föreslagna beräkningen af statsverkets ifrågavarande inkomster, föreslå,

1:o) att statsverkets *ordinarie inkomster* för år 1888 må beräknas på följande sätt:

Grundskatt	kronor	4,100,000: —
Kyrkotionde	»	250,000: —
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	»	300,000: —
Trosspassevolansafgift	»	26,000: —
Tillfälliga rotevakansafgifter	»	63,000: —
Soldatvakansafgift	»	106,000: —
Båtsmansvakansafgift	»	228,000: —
Arrendemedel	»	2,800,000: —
Mantalspenningar	»	650,000: —
Bötesmedel	»	240,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	25,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,200,000: —
Transport	kronor	9,988,000: —

	Transport kronor	9,988,000: —
Telegrafmedel	»	1,275,000: —
Jernvägstrafikmedel	»	6,000,000: —
Skogsmedel	»	1,600,000: —
Extra uppbörd	»	91,000: —
	Summa kronor	18,954,000: —

I propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t i sammanhang med beräkningen af förenämnda inkomster samt af de extra ordinarie inkomsterna, eller *bevillningar*, rörande hvilkas belopp det icke tillkommer statsutskottet att ingå i pröfning, föreslagit, att af *riksbankens vinst* för år 1886 måtte anvisas 1,250,000 kronor för statsverkets behof, att utbetalas vid den tid under år 1888, som af Riksdagen komme att bestämmas.

I enlighet med hvad bankoutskottet i utlåtande n:o 9 hemställt, har Riksdagen beslutit, att 1,250,000 kronor af riksbankens vinst under år 1886 skola öfverlemnas till statsverket och af fullmäktige i riksbanken tillhandahållas statskontoret, att med vissa belopp å angifna tider under år 1888 utgå.

Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att såsom tillgång vid förevarande statsreglering måtte beräknas och användas *öfverskott å statsregleringen för år 1885*, utgörande 8,293,000 kronor.

I öfverensstämmelse med hvad statsutskottet i punkten 8:o mom. b) af sitt utlåtande n:o 8, angående regleringen af utgifterna under rikstatens åttonde hufvudtitel, föreslagit, har Riksdagen beslutit, att af de vid 1885 års slut befintliga reservationerna å anslaget till allmänna läroverken, uppgående till 403,353 kronor 4 öre, ett belopp af 200,000 kronor skall öfverföras till öfverskottsmedlen å 1885 års statsreglering och beräknas såsom tillgång vid statsregleringen för år 1888.

Med anledning häraf får utskottet hemställa,

2:o) att såsom tillgång vid förevarande statsreglering må beräknas och användas öfverskott å statsregleringen för år 1885 med sammanlagdt 8,493,000 kronor.

Slutligen är i sammanhang med inkomstberäkningen af Kongl. Maj:t föreslaget, att såsom tillgång vid statsregleringen jemväl må upptagas och beräknas *öfverskott från postverket*, 300,000 kronor.

Utskottet, som ansett sig böra biträda jemväl detta förslag, hemställer alltså,

3:o) att hvad Kongl. Maj:t i sistnämnda hänseende föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 2 juli 1887.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Tabell öfver statsverkets ordinarie inkomster.

Statskontoret beräknat för år 1888.			Statsutskottets förslag för år 1888.	
Kronor.	ö.		Kronor.	ö.
4,097,000	—	Grundskatt	4,100,000	—
250,000	—	Kyrkotionde	250,000	—
300,000	—	Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	300,000	—
26,000	—	Trosspassevolansafgift	26,000	—
63,000	—	Tillfälliga rotevakansafgifter	63,000	—
106,000	—	Soldatvakansafgift	106,000	—
183,000	—	Båtsmansvakansafgift	228,000	—
2,800,000	—	Arrendemedel	2,800,000	—
12,000	—	Bergverkstionde. Inkomstiteln uteslutes.		—
650,000	—	Mantalspenningar	650,000	—
240,000	—	Bötesmedel	240,000	—
25,000	—	Kontrollstämpelmedel	25,000	—
1,200,000	—	Fyr- och båkmedel	1,200,000	—
1,250,000	—	Telegrafmedel	1,275,000	—
6,000,000	—	Jernvägstrafikmedel	6,000,000	—
1,600,000	—	Skogsmedel	1,600,000	—
90,000	—	Extra uppbörd	91,000	—
S:a 18,892,000	—	Summa	18,954,000	—